

ВСТУП

Мережа горизонтальних зв'язків, яка з'єднує між собою органи місцевого самоврядування по всьому світі, давно підтвердила свою життєздатність і ефективність. Завдяки таким зв'язкам уже багато років відбувається обмін різноманітним досвідом, реалізуються спільні проєкти, розвивається комунікація між місцевими інституціями і звичайними громадянами, надходить допомога один одному в критичних ситуаціях. Як результат, місцеве самоврядування стає сильнішим, а якість життя мешканців громад і їхня активна участь у житті громад зростає.

У наші дні принципи міжнародного міжмуніципального партнерства пройшли випробування на міцність і набули нового сенсу. Муніципалітети країн демократичного світу проявили небувалу солідарність. Підтримка, яку українські громади отримали і отримують з перших днів після початку повномасштабного російського вторгнення, — як через двосторонні зв'язки, так і через розгалужені міжмуніципальні мережі, — допомагає їм долати з безпрецедентні виклики, з якими вони зіткнулись.

Але ці виклики стосуються не тільки українських громад — світ сьогодні стрімко змінюється, і багато підходів, які раніше видавались усталеними, нині потребують переосмислення. Зараз ми усі разом здобуємо нові навички солідарності та стійкості, а ще розуміння крихкості реального світу.

Тому розвиток чинних і налагодження нових партнерств між українськими громадами і муніципалітетами з різних країн Європи і світу у наші дні відповідає спільним інтересам.

Президент України Володимир Зеленський, Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн, Генеральна секретарка Ради Європи Марія Пейчинович-Бурич, лідери багатьох країн уже неодноразово висловлювали свою готовність сприяти розширенню мережі горизонтальних міжмуніципальних і міжрегіональних зв'язків. Така мережа також має стати важливим інструментом повоєнного відновлення України і євроінтеграції, а навколо цих двох пріоритетних напрямів будуватиметься партнерська міжнародна міжмуніципальна взаємодія в майбутньому.

Саме тому сьогодні українським громадам потрібно бути більш активними в розв'язанні широкого комплексу питань, пов'язаних зі співпрацею з муніципалітетами інших країн. І допомогти їм — мета цих рекомендацій.

Ці Методичні рекомендації підготовані в рамках **Програми «Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні» Ради Європи** на запит **Міністерства розвитку громад та територій України**.

Вони адресовані перш за все головам українських громад, представникам/-цям органів місцевого самоврядування (далі — ОМС), які безпосередньо беруть участь в налагодженні і реалізації міжнародних міжмуніципальних партнерств, практикам муніципального управління, але можуть бути цікавими й для більш широкого кола читачів.

Рекомендації присвячені відношенням, які зараз достатньо активно розвиваються, а отже — будуть періодично оновлюватися.

На основі цих рекомендацій розроблено розділ «Партнерство задля відновлення та розвитку» вебпорталу «Децентралізація», створеного Міністерством розвитку громад та територій України за підтримки Швейцарсько-українського проєкту DECIDE — «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», який фінансується урядом Швейцарської конфедерації, та який вперше містить зведену і верифіковану інформацію про партнерства українських територіальних

громад з муніципалітетами інших країн. Режим доступу до порталу: <https://decentralization.gov.ua/>.

Автори висловлюють глибоку вдячність керівництву та фахівцям/-чиням Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства закордонних справ України та закордонних дипломатичних установ України, Міністерства економіки України, Міністерства культури та інформаційної політики України та підпорядкованих йому установ, Державної аудиторської служби України та Державної митної служби України, які надали ґрунтовну та корисну інформацію для підготовки цих рекомендацій, а також асоціаціям органів місцевого самоврядування та неурядовим організаціям, без участі яких було б неможливо сформулювати окремі розділи цих рекомендацій.

Особлива вдячність представникам/-цям територіальних громад, які поділились досвідом налагодження співпраці і реалізації спільних проєктів з муніципалітетами інших країн. Зокрема головам та представникам/-цям Київської, Вінницької, Житомирської, Львівської, Миколаївської, Харківської, Чернівецької міських, Ковельської та Володимирської міських (Волинська область), Міжгірської селищної (Закарпатська область), Бориспільської, Славутицької та Фастівської міських (Київська область), Вознесенської міської (Миколаївська область), Тростянецької міської (Сумська область), Копичинецької та Чортківської міських (Тернопільська область), Новоселицької та Хотинської міських (Чернівецька область) територіальних громад.